

Gli scrittori ungheresi protagonisti della XIV edizione del Premio Acerbi

Un premio letterario internazionale per conoscere e avvicinare i popoli

XIV. Acerbi-díj: főszerepben a magyar írók

Irodalmi elismerés a népek közötti kölcsönös megismerés és közeledés szolgálatában

Il 15 giugno scorso è stato presentato all'Istituto Italiano di Cultura Budapest il Premio Letterario Giuseppe Acerbi. Con il Direttore Dante Marianacci come moderatore, il Premio e il suo contesto ambientale, Castel Goffredo e Mantova, è stato introdotto dal Presidente dell'Associazione G. Acerbi, Piero Gualtierotti, dalla Segretaria del Premio Rosanna Colognesi, dal Direttore dei Quaderni del Premio Giorgio Colombo. Sono intervenuti anche gli scrittori Lajos Grendel e Miklós György Száraz. Preceduto da un profilo storico dei Gonzaga e del territorio mantovano, delineato da Piero Gualtierotti, è stato proiettato un documentario su Mantova, città d'arte e di forte valenza culturale, nota nel mondo anche per il suo *Festivaletteratura*, che nel settembre di ogni anno presenta ed accoglie il fior fiore della letteratura mondiale. Quest'anno poi sarà sede di una importante mostra del Mantegna - di cui ricorre il centenario della morte - che a Mantova dedicò la maggior parte della sua attività.

Il Premio Letterario Giuseppe Acerbi, *narrativa per conoscere ed avvicinare i popoli* è nato nel 1993 con lo scopo di divulgare l'immagine di Castel Goffredo e del territorio mantovano nel mondo, non solo attraverso il suo prodotto industriale più rilevante, le calze, ma anche tramite iniziative culturali, quali un premio letterario internazionale dedicato ad uno dei cittadini più illustri di Castel Goffredo, Giuseppe Acerbi che, vissuto tra Sette e Ottocento, ebbe una visione internazionale e pluralistica della cultura, esplorò, lasciandone traccia nei suoi diari, mondi fino ad allora sconosciuti, desideroso di conoscere e comprendere usi e costumi di popolazioni lontane.

Il Premio si rivolge a quei Paesi e a quelle letterature meno conosciute e diffuse, nella convinzione che ogni cultura è un mondo, altrettanto ricco di qualsiasi altro mondo.

E' bene tener conto che nell'area di Castel Goffredo convivono diverse etnie di recente immigrazione, che da tempo prefigurano pacificamente la multietnicità europea.

Ogni anno il Premio viene dedicato ad un Paese diverso,

Június 15-én az Olasz Kultúrintézetben bemutatták a Giuseppe Acerbiről elnevezett irodalmi díjat. Az Intézet igazgatója Dante Marianacci konferálása mellett a Giuseppe Acerbi Alapítvány elnöke Piero Gualtierotti, a titkára Rosanna Colognesi és az alapítvány füzeteinek szerkesztője Giorgio Colombo beszéltek erről az irodalmi elismerésről a magyar közönségnek egyben bemutatva annak környezetét Castel Goffredo és Mantova városát. Olyan írók is megszólaltak a rendezvényen, mint Grendel Lajos, vagy Száraz György. Piero Gualtierotti Gonzagáról és a mantovai vidékről szóló, történelmi visszatekintést is adó bevezetőjét megelőzően Mantováról, a művészeti emlékekben gazdag, jelentős kulturális értékekkel bíró városról szóló filmet vetítettek. A város a maga Irodalmi Fesztiváljáról is ismert külföldön, melynek keretében minden év szeptemberében fogadják és mutatják be a világ irodalmi termésének legjobb alkotásait és alkotóit. Ebben az évben egy fontos képzőművészeti kiállításra is sor kerül, az élete nagy részét Mantovában leélő művész halálának centenáriuma alkalmából Mantegna alkotásait láthatják a nézők.

A Giuseppe Acerbi Irodalmi Díj a népek egymás közötti közeledéséért és kölcsönös megismeréséért 1993-ban jött létre azazal a céllal, hogy a mantovai vidék és szűkebben Castel Goffredo városának hírével elvigye a világba, hogy ez a földrajzi egység ne csak legfontosabb ipari termékeiről legyen ismert, de olyan kulturális kezdeményezésekről is, mint amilyen egy nemzetközi irodalmi díj is lehet. Ezt az elismerést pedig Castel Goffredo városának egyik legillusztráltabb személyéről, Giuseppe Acerbiről nevezték el. Acerbi a XVIII. és XIX. század közötti időben élt széles, és pluralisztikus rálátása volt a nemzetközi kultúra jelenségeire, addig ismeretlen, távoli világokat fedezett fel és ismert meg, erről naplójegyzései tanúskodnak. Csillapíthatatlan kíváncsisággal fordult a távoli népek kultúrája, szokásai, viselkedése felé.

A díj ma is leginkább azon országokat helyezi figyelmének középpontjába, melyek irodalma kevésbé ismert, kevésbé elterjedt. Az Acerbi-díj abban a meggyőződésben született, hogy minden kultúra egy külön világ, és ugyanolyan gazdag a maga nemében, mint más világok kultúrája. Jó, ha nem feledkezünk meg arról sem, hogy Castel Goffredóban is, a mai migráció következtében, különböző etnikai csoportok

del quale non solo si esamina la produzione letteraria, ma anche, con l'aiuto del *Quaderno*, altri aspetti storico-culturali. Non a caso, accanto al Premio Letterario vero e proprio sono stati istituiti Premi Speciali per la Poesia e per la Traduzione oltre ad un Premio Speciale per la saggistica, rivolto alla Unione Europea.

Nelle varie edizioni si sono così avvicinate, seguendo le tappe dei vari viaggi di Giuseppe Acerbi, le letterature della Finlandia, dei Paesi del Nord Europa, dell'Austria, dell'Egitto, della Grecia e dell'Irlanda. Non sono mancate poi tappe oltreoceano con le edizioni dedicate alle letterature brasiliana, canadese e messicana. La prima edizione del Premio è stato assegnato al poeta Nigeriano Wole Soyinka, che aveva ricevuto il Nobel per la poesia nel 1986.

Nel 2005 il Premio è ritornato a dedicare la sua attenzione ad un Paese del Centro Europa, la Romania, vicina alla realtà di Castel Goffredo per motivi di carattere sociale ed economico.

E così, nel 2006 siamo arrivati all'Ungheria, un Paese, sul quale Giuseppe Acerbi ci ha lasciato le sue acute osservazioni. Un Paese lontano nella sua particolarissima lingua, ma vicino all'Italia nella sua storia. Un nome per tutti: Kossuth, morto a Torino. Ancora nel secolo scorso i fiumani di lingua italiana, e tra loro Leo Valiani e Paolo Santarcangeli, hanno trasferito la loro vivace cultura ungherese in Italia.

Questo non significa che la cultura, la letteratura, l'arte ungherese di oggi sia diffusa in Italia, se non fosse che per poche, benemerite e piccole Case editrici. Ci siamo volutamente rivolti alle nuove generazioni di scrittori, rimandando al *Quaderno*, che avremo piacere di presentare il prossimo anno, la descrizione di un contesto storico culturale ricco e complesso.

Le manifestazioni del Premio hanno preso il via sabato 4 marzo 2006 con la presentazione delle opere candidate ai lettori, e hanno avuto un secondo appuntamento nella Notte ungherese che si è tenuta sabato 1 Luglio a Villa Europa di Castel Goffredo, in cui è avvenuta la proclamazione del Vincitore del Premio. La serata, con lo spoglio in diretta dei voti espressi dalle giurie scientifica e popolare appositamente convocate, è culminata con la proclamazione dell'opera vincitrice, *Le campagne di Einstein*, di Lajos Grendel, trad. Alexandra Foresto, Edizioni Anfora (2004), concorrente con gli altri due titoli, *La locanda del gatto d'argento* di Miklós György Száraz, trad. di Ale-

tok élnek együtt, és már jó ideje bizonyítják az európai többnemzetiségi békés együttélés megvalósulását.

A díjat minden évben más ország kapja, melynek nem csak a teljes irodalmi tevékenységét veszik górcső alá, de a Füzetek című kiadvány segítségével bemutatják az ország szélesebb társadalmi-kulturális karakterét. Nem véletlen, hogy az irodalmi díj mellett más díjakat is alapítottak az idők során például a költészet a műfordítás díjait, valamint egy Európai Unió különdíjat az esszéírás legjobbjainak.

Giuseppe Acerbi vándorlásainak útvonalát követve az irodalmi díj is közeledett a névadó által elért célállomáshoz, így Finnország és más észak-európai országok, Ausztria, Egyiptom, Görögország, valamint Írország irodalmához. Nem hiányozhattak persze a tengerentúli kiruccanások sem, vagyis látókörbbe került a brazil, a kanadai és a mexikói irodalom is. Az első évben a díjat a nigériai költő, Wole Soyinka kapta, aki később, 1986-ban a költészetért járó Nobel-díjat is elnyerte.

Az irodalmi elismerés szervezői 2005-ben újra egy közép-európai országra, Romániára szegezték figyelmüket azért is, mert gazdasági, társadalmi szempontból ez az ország igen közel áll Castel Goffredóhoz. Így érkeztünk el 2006-ban Magyarországhoz, mely országról Giuseppe Acerbi érdekes megjegyzéseket tett írásaiban. Távoli, különös nyelvet beszélő országgént említi, mely azonban mindig közel állt Itáliához történelme során. Elég csak egy, mindenki számára ismert nevet említeni: Kossuth Lajost, aki Torinóban halt meg. A múlt században is sikerül a változatos magyar kultúra termékeit eljuttatni Itáliába az olasz nyelvet beszélő olyan értelmiségiek kalandozásain keresztül, mint Leo Valiani és Paolo Santarcangeli.

Ez nem jelenti azt, hogy a mai magyar kultúra, irodalom, képzőművészet jelenléte Olaszországban kielégítőnek lenne mondható, bár ezért a néhány kicsi, de elismert kiadó igen sokat tesz. Szándékosan fordultunk most az írók fiatal, új generációjához és a Füzetekre bíztuk azt a feladatot, hogy a jövő évben adja meg ehhez a választáshoz a szükséges magyarázatot a gazdag, összetett társadalmi kulturális és történelmi háttér megértéséhez.

A díj odaítélésével kapcsolatos események sora 2006. március 4-én indult útjára a nevezett művek közönség-bemutatójával, majd a második randevúra a Castel Goffredo-i Európa Villában, Magyar Éjszaka című rendezvény keretében került sor, amikor is kihirdették az irodalmi vetélkedő győztesét.

A győztes kihirdetése volt annak az estének a fénypontja, melyen nyilvánosan zajlott a tudományos és a laikus, társadalmi zsűri szavazatainak számlálása és összesítése. A győztes Grendel Lajos: *Einstein harangjai* című kötete, Alexandra Foresto fordításában, az Anfora Kiadó (2004) gondozásában. A kiadó másik két művel is pályázott Száraz Miklós György *Fogadó* az ezüst macskához, fordító Alexandra Foresto, Anfora Kiadó (2005), valamint Zilahy Péter: *Az utolsó zsiraf-ablak* című művével, fordító Bruno Ventavoli, Alet Kiadó (2004).

Odaítélték a Költészeti Különdíjat is a Római Magyar Akadémia jelzése alapján Tóth Krisztina költőnőnek és a Műfordítói Különdíjat pedig Tomaso Keménynek.

Az estét a Mentés másként nevű magyar zenekar tette még kellemesebbé, mely igen kifinomult ének- és hangszeres koncertet adott Ivánovics Tünde, Lipták Dániel és Fábri Géza közreműködésével. Castel Goffredo erre a Don Aldo zenekar néhány számával válaszolt. Az estet a Giuseppe Acerbi Szövetség rendezte az olasz Miniszterelnökség, a Lombardiai Regionális Önkormányzat, a Mantovai Tartományi Önkormányzat és a Római Magyar Akadémia

xandra Foresto, Edizioni Anfora (2005) e *L'ultima Finestra Giraffa* di Péter Zilahy, traduz. di Bruno Ventavoli, Edizioni Alet (2004).

E' stato anche assegnato il Premio speciale per la poesia, su segnalazione dell'Accademia d'Ungheria di Roma, alla poetessa Crisztina Toth e il Premio Speciale per la traduzione a Tomaso Kemeny.

La serata è stata allietata dal gruppo musicale magiaro *Mentés Másként*, che si è esibito in un raffinato concerto vocale e strumentale di Tünde Ivánovics, Dániel Lipták e Géza Fábri. Castel Goffredo ha risposto con alcuni brani eseguiti dalla corale Don Aldo. Ha condotto la serata, organizzata dall'Associazione G. Acerbi, con il patrocinio della Presidenza del Consiglio dei Ministri, della Regione Lombardia, della Provincia di Mantova e dell'Accademia di Ungheria, l'attore e giornalista di Sky Tv, Roberto Rasia dal Polo.

L'anno della letteratura ungherese si concluderà l'ultima settimana di ottobre con la consegna del premio ai vincitori delle varie sezioni. Per tre giorni Castel Goffredo vestirà i colori della bandiera ungherese, saranno organizzati incontri con le autorità regionali e provinciali e con i lettori, gli scrittori incontreranno gli studenti delle scuole che hanno letto e discusso le loro opere e le sezioni di giuria dislocate sul territorio.

Al termine della conferenza di presentazione il pubblico è stato invitato ad accomodarsi nel salone dell'Istituto Italiano di Cultura, dove erano stati approntati dei tavoli con prodotti alimentari tipici del mantovano. Un tempo si diceva cultura 'materiale' (dopo quella 'spirituale'). Una scelta eno-gastronomica oculata grazie alla Associazione italiana sommelier di Mantova e di Lombardia, alla Organizzazione nazionale assaggiatori salumi (Onas) – referenza di Mantova – e all'Organizzazione nazionale assaggiatori formaggi (Onaf) di Mantova. I sommelier Cornelio Marini, Maurizio Zapparoli e Andrea Del Miglio, con grande professionalità, si sono adoperati per presentare i ciccioli e il salame mantovano tipico, nonché quello al tartufo di Borgofranco, accompagnati dalla schiacciata e in abbinamento al Lambrusco mantovano. Altrettanto apprezzati sono stati il Parmigiano reggiano e il Grana padano, serviti con mostarda e accompagnati da un taglio bordolese dei Colli morenici. A chiusura del ricevimento sono stati portati in tavola la classica sbrisolona e un gelato al Grana Padano, novità ideata appositamente per la circostanza.

L'ultimo evento promosso dall'Associazione Giuseppe Acerbi per questa estate 2006 è stato il viaggio in Austria, Ungheria e Slovacchia.

I turisti mantovani nel tour *Sulle orme di Acerbi* che si è svolto dall'8 al 16 Luglio sono stati affascinanti della terra magiara, che si è svelata ai loro occhi nella pienezza opulenta di questa calda estate. Al termine, Budapest li ha accolti con un tramonto d'oro sontuoso e la notte è apparsa luminosa, come se una ragnatela di stelle si stendesse dal fiume fino ad avvolgere, in un magico chiarore, ogni angolo, ogni torre, ogni guglia delle sue chiese e dei suoi palazzi.

Giorgio Colombo, Rosanna Colognesi

On June 15, the Italian Institute of Culture in Budapest presented the winners of the "Giuseppe Acerbi Literary Prize." The competition — established in 1993 to encourage "narratives for knowing and bringing peoples together" — is dedicated to lesser known countries and literature and focused this year on Hungarian writers. The awards ceremony will be held in early November in the city of Castel Goffredo, which will fly the colors of the Hungarian flag for three days. The selected writers, including Lajos Grendel, the grand prize winner, will meet with local students and jury members who have read and discussed their works.

védnöksége alatt, a műsorvezető Roberto Rasia dal Polo, a Sky-tv riportere volt.

A magyar irodalom éve október utolsó hetében fejeződik be, mégpedig az egyes kategóriában győzteseknek odaítélt díjak átadásával. Castel Goffredo három napra a magyar trikolór színeibe öltözik, számos találkozóra kerül sor a régió, a tartomány vezetői és a vendégek között, az írók pedig olvasóikkal, azokkal a diákokkal ülnek asztalhoz, akik elolvasták és megvitatták a műveket. Természetesen jelen lesznek a zsűriken résztvevő ítések is.

A rendezvényt bevezető tájékoztató végén a közönséget az Olasz Kultúrintézet Nagytermébe invitálták, ahol megköstölhették a mantovai vidék asztalokra halmozott tipikus gasztronómiai termékeit. Valamikor úgy mondtuk, ez a „megfogható kultúra”, a szellemi kultúra után. Nagyon gondos volt a felszolgált termékek kiválasztása, hiszen abban az Olasz Szommeliék Szövetségének mantovai és lombardiai tagozatai vállaltak szerepet, az Olasz Hentesáru- és Sajtókóstoló Országos szövetségének (Onas-Onaf) mantovai szakértőivel együttműködve. Cornelio Marini, Maurizio Zapparoli és Andrea Del Miglio szommeliék nagy szakmai hozzáértéssel mutatták be a közönségnek a töpörtyűt, a tipikus mantovai kolbászt és szalámit, préselt hússajtot, köztük a szarvasgombával ízesített termékeket, mint például a Borgofranco. Mindezt kitűnő vörös mantovai Lambrusco borral kísérve. Legalább ennyire értékelte a közönség a reggiori Parmezán (Parmigiano Reggiano) és a Pó-menti Grana (Grana padano) kemény sajtokat. Mellé a tipikus mostarda (pikáns mustárszörpben érlelt gyümölcs) és a morenoi dombokról származó kiváló bordolese bor került. A fogadás végén a klasszikus sbrisolona édesség és egy újdonság, a kifejezetten erre az alkalomra kreált, grana padano sajttal készült fagyalalt zárta a kóstolót.

A Giuseppe Acerbi Szövetség által a 2006. évi nyárra tervezett események közül a legfontosabb tehát az Ausztriát, Magyarországot és Szlovákiát érintő utazás volt. Az Acerbi nyomdokai mentén című kezdeményezés keretében felkerekedő mantovai turisták „zarándoklatára” július 8–16. között került sor. A résztvevők el voltak ragadtatva a magyar föld nyújtotta élményektől, mely igazi, mindenre kiterjedő felfedezés volt számukra ezen a meleg nyáron. Az út végén Budapest aranylő alkonnyal fogadta az utasokat, az éjszaka fénylő volt, mintha egy csillagokból szőtt pókháló ereszkedett volna a város folyója fölé. Ez a fény-háló burkolta be, valami mesészerű tündökléssel a város minden sarkát, minden tornyát, templomainak és épületeinek minden szegletét.

Giorgio Colombo, Rosanna Colognesi